

INTRODUCERE

Cu binecuvântarea Preamilostivului nostru Dumnezeu, iată iese de sub tipar și al nouălea volum din colecția aghiografică a Bisericii Ortodoxe – Viețile Sfinților pe luna mai.

Deși această lună nu este împodobită cu praznice împărătești cu dată fixă, ca alte luni, totuși, sunt sărbători din ciclul pascal, ca Sfintele Paști, Înălțarea Domnului și chiar Duminica Rusaliilor, care cad în această lună și îi dau un aspect de sărbătoare.

Luna mai este luna florilor, luna bucuriei și învierii duhovnicești, luna marilor profeți ai Vechiului Testament, fiind binecuvântată cu numeroși sfinți mari, care încununează această lună și oferă cititorilor un adevărat ospăț duhovnicesc.

Această lună începe cu viața Sfântului Prooroc Ieremia, ale cărui profeții uimesc pe toți cei care le citesc cu evlavie și smerenie. La 6 mai prăznuim pe Sfântul Iov mult-răbdătorul, a cărui viață îngerească ne învață pe toți să avem smerenie și răbdare, fără de care nimeni nu se poate mântui. La 9 mai se cinstește Sfântul Prooroc Isaia, cel mai mare profet al Legii Vechi, numit și „Evanghelistul Vechiului Testament”. El a profețit că Fiul lui Dumnezeu se va naște dintr-o fecioară, zicând: *Iată, fecioara va lua în pântece și va naște fiu* (Isaia 7, 14). La 25 mai prăznuim a treia aflare a capului Sfântului Ioan Botezătorul, profetul celor două Testamente, mărturisit de Însuși Hristos ca *cel mai mare om născut din femeie*.

În luna mai pomenim și doi apostoli din rândul celor doisprezece. La 8 mai prăznuim pe Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, Apostolul iubirii, numit și „Vulturul teologiei creștine”, a cărui viață ne încredințează pe toți că fără dragoste și milă, nu este mântuire și nici pace pe pământ. Iar la 10 mai cinstim pe Sfântul Apostol Simon Zilotul.

La 21 mai Biserica Ortodoxă prăznuiește pe Sfinții Împărați și întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa, Elena, care au dat libertate Bisericii lui Hristos, după trei secole de cumplite persecuții. Iar dintre sfinții mucenici pomeniți în luna mai, amintim mai întâi pe Sfânta Mare Muceniță Irina; apoi pe Sfinții Mucenici Timotei și Mavra, Sfânta Pelaghia, Sfântul Mucenic Hristofor, Sfinții Mucenici Mochie, Teodot, Gligheria, Talaleu și alții.

Între sfinții ierarhi pomeniți în această lună, amintim mai ales pe Sfântul Ierarh Epifanie, cinstit la 12 mai. Iar între cuvioșii părinți ce strălucesc ca niște făclii pe pământ, pe care îi cinstim în această lună, amintim pe Cuviosul Teodosie, egumenul Pecerscăi Kievului, din secolul XII, întemeietorul monahismului în Rusia, la 3 mai; la 8 mai prăznuim pe Cuviosul Arsenie cel Mare, fost senator în Roma și apoi vestit sihastru în pustiul Egiptului, vas ales al Duhului Sfânt. La 15 mai pomenim cu cântări de laudă pe alt vas dumnezeiesc, pe Cuviosul Pahomie cel Mare, întemeietorul vieții de obște din Egipt, leagănul monahismului ortodox. Amintim aici și pe Cuviosul Simeon de la Muntele Minunat, din Siria, a cărui viață, plină de sfințenie și minuni uimește pe cititor, pomenit la 24 mai. Între sfinții noi am adăugat pe Sfântul Mucenic Ioan Valahul, din Țara Românească, martirizat de turci la 12 mai, anul 1662, precum și pe Cuviosul Nil de Sorska, mare stareț și isihast din Rusia.

Iată cu ce sfinți aleși este împodobită această lună binecuvântată de Dumnezeu! Se cuvine deci și nouă tuturor, să le citim viața și minunile și să le urmăm credința și faptele; adică să mergem pe urmele lor, dacă dorim să ne mântuim. Că zice Duhul Sfânt: *Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi, Dumnezeuul părinților noștri.*

Iată pentru ce trebuie să citim Viețile Sfinților și să le imităm faptele și nevoița. Înaintașii noștri, după Sfânta Scriptură, citeau mai ales Viețile Sfinților, pe care le copiau și le îndrăgeau cel mai mult. Din Viețile Sfinților au învățat ei să rabde și să ierte, să fie milostivi, să apere credința ortodoxă și să se împotrivească păcatelor, sectelor și tuturor ispitelor.

Din Viețile Sfinților se cuvine să ne hrănim și noi, să ne învățăm a urma lui Hristos, a iubi Biserica și pe oameni și a cinsti Sfânta Cruce, Sfânta Liturghie și toate faptele bune. Numai așa ne vom izbăvi de păcate și vom dobândi viața cea veșnică. Căci Sfinții Părinți, Mucenici și Cuvioși sunt părinții noștri sufletești, cei mai mari teologi și apărători ai Ortodoxiei, care se roagă înaintea Preasfintei Treimi pentru noi toți.

Ne bucurăm, deci, de apariția Vieților Sfinților pe lună mai și o recomandăm tuturor iubitorilor de Dumnezeu, ca pe o călăuză sigură pe calea mântuirii, în Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Arhimandrit Ioanichie Bălan
Sfânta Mănăstire Sihăstria
Înălțarea Domnului 1996

LUNA MAI ZIUA ÎNTÂI

SFÂNTUL PROOROC IEREMIA

Sfântul Prooroc Ieremia a fost din Anatot, cetatea preoților, în partea lui Veniamin, cetate departe de Ierusalim ca la trei mile; și tată i-a fost Helchie, mai marele preot. El a fost ales și sfințit prooroc din pântecele maicii sale, precum Însuși Domnul a zis către dânsul: *Mai înainte de a te zămisli în pântece, te-am cunoscut, și mai înainte de a ieși tu din coapse, te-am sfințit și te-am pus prooroc între neamuri.*

Sfântul Ieremia, după mărturia Sfântului Ignatie, purtătorul de Dumnezeu, a fost feciorelnic în toată vremea vieții sale și preot, învățător și prooroc trimis de Dumnezeu. El a început a prooroci din vârstă copilărească, precum este arătat în capitolul întâi al cărții lui, unde zice către Dumnezeu: *Stăpâne Doamne, iată, nu știu să grăiesc, căci eu sunt prunc.* Iar Domnul, dând prunciei lui înțelegerea bărbatului celui desăvârșit, a zis către dânsul: *Nu zice că prunc sunt eu, căci către toți la care te voi trimite vei merge și vei grăi toate câte le voi porunci ție. Nu te teme de fața lor, căci Eu sunt cu tine ca să te izbăvesc.*

Acestea zicându-i Domnul, a atins cu mâna Sa gura lui Ieremia și a zis: *Iată, am dat cuvintele Mele în gura ta. Iată, te-am pus astăzi peste neamuri, peste împărați, ca să dezrădăcinezi, să strici, să risipești și să biciuiești păcatele cele de moarte și fărădelegile poporului, și iarăși să zidești și să propovăduiești pocăința și întoarcerea spre viață.* Acest cuvânt al Domnului către Ieremia a fost în zilele lui Iosie, împăratul Iudeii, în anul al treisprezecelea al împărăției lui. Pe vremea aceea Sfântul Ieremia era de 15 ani și într-un copil atât de tânăr a început a lucra darul lui Dumnezeu lucruri mari.

Într-acele vremuri, poporul iudeu, deși slujea Dumnezeului Celui adevărat, Care l-a scos din Egipt, însă nu-l slujea cu adevărat,

ci răzvrătindu-se de neamurile cu care se amestecase și cu ale căror obiceiuri se deprinsese, cea mai mare parte slujea și urâciunii idolești, și nu numai în jurul Ierusalimului, pe dealuri și prin văi, ci chiar și în Ierusalim, lângă biserica Domnului cea zidită de Solomon, erau idoli stătători cărora norodul cel îndărătnic le aducea jertfe ca și lui Dumnezeu Cel adevărat.

Deci, mâniindu-se Domnul asupra aceluia popor, îi gătea lui grabnică risipire și pierdere, lucru pe care l-a arătat lui Ieremia prin toiagul cel de nuc și prin căldarea care ardea dedesubt. Pentru că toiagul cel de nuc, însemna grabnica pedeapsă a lui Dumnezeu, că nu va întârzia Răsplătitorul cel drept a certa cu toiag fărădelegile și nedreptățile lor cu bătai; iar căldarea care ardea dedesubt, însemna că cetatea Ierusalimului se va umple de sânge și va fierbe cu tulburare, pierzându-se cu sabie și cu foc de vrăjmașii care urmau să năvălească asupra ei.

Și porunca Domnul lui Ieremia, proorocul Său, să vestească poporului mânia lui Dumnezeu care venea asupra lor și să-i sfătuiască spre pocăință. Deci Sfântul Ieremia a proorocit în zilele împăratului Iosie, precum s-a zis, și în zilele lui Ioahaz, fiul lui, și în zilele lui Ioachim, fratele lui Ioahaz, și în zilele lui Iehonie, fiul lui Ioachim, și în zilele lui Sedechie, care a fost frate al lui Ioahaz și al lui Ioachim, și fiu al lui Iosie. Și a pățimit proorocul lui Dumnezeu multe de la oamenii săi care nu credeau cuvintelor lui; pentru că le spunea certările cele groaznice ale Domnului Savaot și le propovăduia cuvintele lui Dumnezeu, stând în curtea bisericii și pe aripa bisericii suindu-se. Și fiind dus înaintea împăratului și a boierilor, le zicea tuturor cu îndrăzneală că de nu se vor pocăi și nu se vor întoarce de la închinarea idolească, degrabă îi vor ajunge toate relele, care vor năvăli din părțile cele de la miazănoapte, rele care vor ajunge pe toți cei ce locuiesc în pământul Iudeei.

Pentru că aceasta zice Domnul: Chema-voi toate împărățiile pământului de la miazănoapte și vor veni și-și vor pune fiecare scaunul lor înaintea porții Ierusalimului, peste toate zidurile dimprejurul lui și peste toate cetățile Iudeei. Aceia vor fi judecători și muncitori ai iudeilor. Iar aceasta, pentru aceea le voi trimite asupra lor, de vreme ce M-au părăsit pe Mine și au jertfit zeilor celor străini și s-au închinat lucrurilor mâinilor lor. Ascultați cuvântul Domnului, casa lui Iacov și toate semințiile lui Israel. Acestea zice Domnul: Ce fel de greșală au aflat părinții voștri în Mine, că s-au depărtat de Mine și au umblat în urmele celor deșarte și s-au făcut deșerti? Căci Eu voi aduce rele și mare sfărâmare de la miazănoapte. În ziua aceea

va pieri inima împăratului și inimile domnilor, preoții se vor spăimânda și proorocii se vor minuna. Acestea și alte multe cuvinte proorocești le grăia către popoare Sfântul Ieremia, care sunt scrise pe larg în cartea proorociei lui, și s-au împlinit toate cele grăite.

Iar începutul durerilor și al primejdiilor Ierusalimului a fost pe vremea împărăției lui Iosie, într-acest fel: S-a sculat Faraon Nehao, împăratul Egiptului, asupra împăratului Asiriei de la râul Eufratului. Iar de vreme ce calea lui era pe lângă hotarele iudeilor, Iosie, împăratul Iudeei, adunându-și oștile sale, a ieșit împotriva lui Nehao, împăratul Egiptului. Însă Nehao a trimis la dânsul solii săi, zicând: „Ce-mi este mie și ție împărate al Iudeei? Nu mă duc să mă ostășesc împotriva ta, ci împotriva altuia năvălesc, asupra căruia mi-a poruncit Dumnezeu să merg cu sânguință; iar tu încetează de a face împiedicare poruncii lui Dumnezeu, Cel ce este cu mine, ca să nu te ucidă și pe tine”. Dar Iosie, neascultând pe Nehao, a tăbărât asupra lui și, făcând război în câmpul Maghedonului, care este în partea lui Manase, Iosie a fost rănit de săgetătorii lui Nehao și, fiind dus în Ierusalim, a murit și l-au îngropat în mormântul părinților săi. Și a plâns după Iosie tot Ierusalimul cu tânguire mare, pentru că era împărat foarte bun și cinstitor de Dumnezeu.

Iar Nehao, împăratul Egiptului, biruind puterea lui Iosie, împăratul Iudeii, s-a dus asupra asirienilor. Iar în Ierusalim poporul a adus la împărăție pe Ioahaz, fiul cel mai mic al lui Iosie. Și a împărățit el numai trei luni, cât a zăbovit Nehao Egipteanul la război asupra asirienilor. Și întorcându-se Nehao cu biruință, a luat în stăpânirea sa cetatea Ierusalimului și tot pământul iudeilor și al lui Israel; și a îndepărtat de la împărăția Iudeei pe Ioahaz, pe care îl alesese poporul. Iar în locul lui a pus împărat pe fratele cel mai mare al lui Ioahaz, cu numele Eliachim, schimbându-i numele în Ioachim. Pentru că era obiceiul împăraților biruitori, de a schimba numele împăratului celui biruit și supus. Și a pus Nehao dajdie asupra pământului iudeu și al lui Israel, o sută talanți de argint și o sută talanți de aur; iar pe Ioahaz cel depărtat de la împărăție, l-a ferecat în obezi și l-a dus în Egipt, unde a și murit. Și astfel, seminția lui Avraam, poporul cel liber și împărăția cea vestită a Iudeei, a început a robi altui împărat și a se împuțina de mână tirănească, pentru păcatele cu care a mâniat și a amărât pe Dumnezeu Cel preainalt și pentru că nu s-a pocăit, când a fost îndemnată prin cuvintele cele proorocești.

La începutul împărăției lui Ioachim, fiul lui Iosie, a fost cuvântul acesta de la Domnul către Ieremia: Stai în curtea casei